

TARIM TÜRK

EYLÜL - EKİM 2009 SAYI: 19 YIL: 4 TÜRKİYE'NİN BİTKİSEL ÜRETİM VE HAYVANCILIK DERGİSİ FİYATI: 10 YTL

BİTKİSEL ÜRETİM

- MEYVE BAHÇELERİNDE DOĞRU FİDAN DİKİMİ
- BODUR ARMUT YETİŞTİRİCİLİĞİ
- NAR VE DEĞERLENDİRİLME ŞEKİLLERİ
- ŞEFTALİ - NEKTARİN YETİŞTİRİCİLİĞİ
- HUBUBAT TARIMINDA VERİM ARTIŞI NASIL SAĞLANIR?
- ÇELTİK YANIKLIK HASTALIĞI VE MÜCADELESİ
- TARIMDA BOMBUS ARILARININ KULLANIMI

HAYVANCILIK

- SÜT ÜRETİM KALİTESİNİ ARTIRMAK İÇİN YAPILMASI GEREKENLER
- SÜTLERDE ANTİBİYOTİK KALINTILARI
- DOĞUM DÖNEMİNDE KOYUN VE KUZULARIN BAKIMI
- ÇİFTLİKLERDE SİNEKLERLE MÜCADELE VE ÖNEMİ
- HAYVANLARDA NOKRA HASTALIĞI

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ

- KIYILARIMIZDA GÖRÜLEN BALON BALIĞI TÜRLERİ VE RİSKLERİ
- BALIK ÇİFTLİKLERİ VE ÇEVRE İLİŞKİSİ

ISSN 1308-4682

9 771308 468007

BİTKİ KORUMA

ORGANİK BAĞ VE MEYVE BAHÇELERİNDE ÇUKUR TUZAK VE BESİN TUZAKLARLA YAKALANAN TAKLABÖCEKLERİ (COLEOPTERA: ELATERIDAE)

Ahu ÜZÜM
Dr. Nilay GÜLPERÇİN
Prof. Dr. Serdar TEZCAN Rukiye TANYERİ
E. Ü. Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü

Özet

Kemalpaşa (İzmir) yöresi organik bağ, erik, armut ve şeftali bahçelerinde yürütülen bu çalışmada çukur ve besin tuzaklar kullanılarak yakalanan Taklaböceklerine (Coleoptera: Elateridae) dikkat çekilmektedir. Yakalanan türler *Melanotus fusciceps* (Gyllenhal, 1817), *Drasterius bimaculatus* (Rossi, 1790), *Mulsanteus guillebeaui* (Mulsant & Godart, 1853) ve *Dicronychus cinereus* (Herbst, 1784)'dur.

Anahtar Kelimeler: Organik tarım, Elateridae, Çukur tuzak, Besin tuzak, Biyolojik çeşitlilik

Giriş

Tarımsal üretimde gerek zararlıların izlenmesi ve gerekse onlarla savaşta, tuzaklarla yakalamanın önemi gün geçtikçe artmaktadır. Bu amaçla feromon tuzaklar ve değişik renklere sahip yapışkan görsel tuzakların kullanımı dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yaygınlaşmaktadır. Bu tuzak tiplerine ek olarak çukur tuzak ve besin tuzakların kullanımına da son yıllarda rastlamaktayız. Özellikle Türkiye'de organik tarımın öneminin artışına bağlı olarak alternatif teknik arayışları da artmıştır. Ayrıca üretim alanlarının biyolojik çeşitliliği üzerinde de daha fazla durulması gündeme gelmiştir. Organik üretimin yapıldığı bağ ile erik, armut ve şeftali bahçelerinde çukur ve besin tuzakların etkilerini gözlemek ve bu agroekosistemler hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla 2007 yılı Haziran-Ekim aylarında konu ele alınmış ve her alanda dörder tuzak kullanılmıştır. Bunlardan çukur tuzakların hazırlanmasında 150 ml'lik kapların içine 1:1 oranında etilen glikol:su karışımı konularak toprak içine yerleştirildikten sonra kamufle edilmiştir.

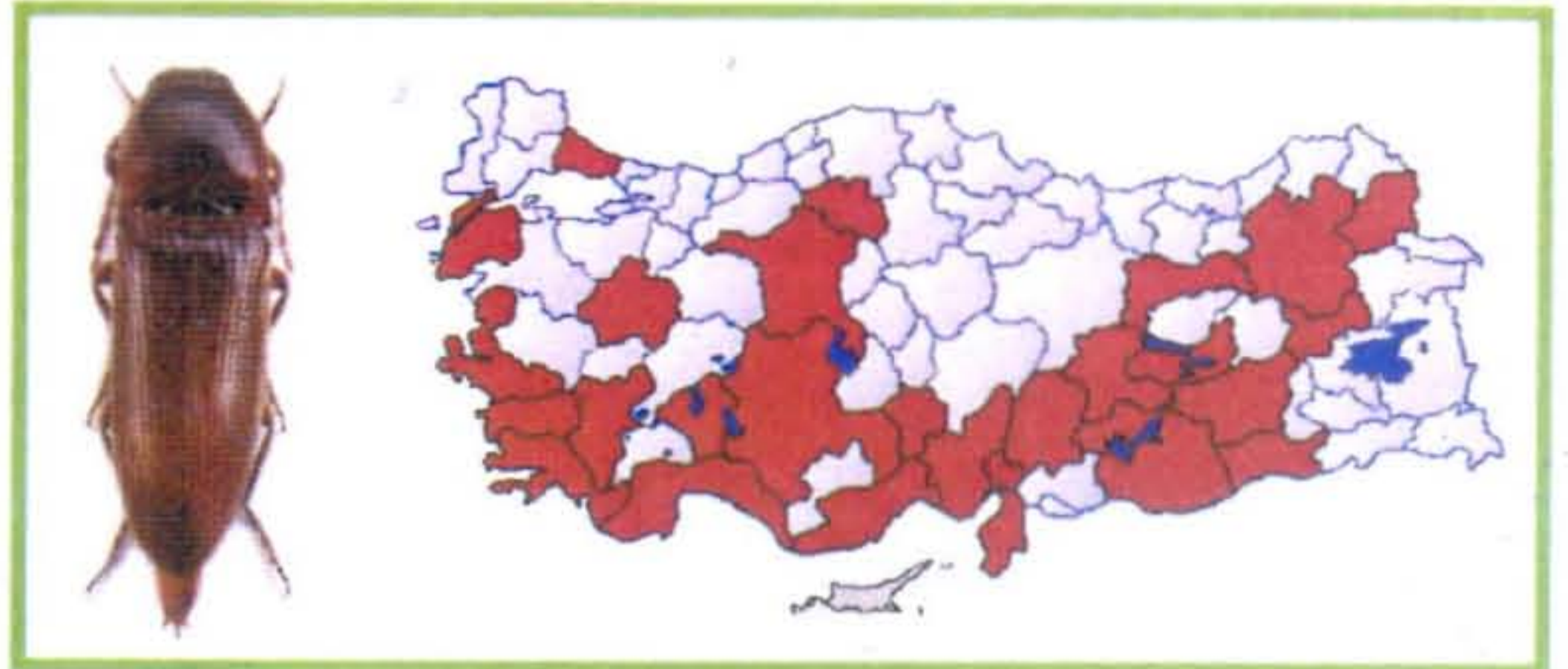
Tuzağa yönelen böcekler, bu kaplara düşerek konserve olmuş ve daha sonra incelenmiştir. Besin tuzakların hazırlanmasında ise kullanılan plastik kavanozların her birine 100 ml. şarap, 25 ml. sirke, 25 gr. şeker ve 1 litre su konularak, omca veya ağaçların dallarına asılmış ve tuzaklara yönelerek içine düşen böcekler daha sonra ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

bulgular ve Sonuç

Çalışma sonunda toplam dört Taklaböceği türünün organik bağ ve bahçelerde bulunduğu belirlenmiştir. Bu türlerle ilgili kısa bilgiler aşağıda verilmiştir.

Melanotus fusciceps (Gyllenhal, 1817) Adi esmer taklaböceği (Şekil 1)

Türkiye'de geniş alanlarda yayılış gösteren (Şekil 2) bu türün larvaları avcı (Lodos, 1998) olup, çalışmanın yürütüldüğü tüm kültürlerde her iki yöntemle de bol olarak yakalanmıştır. Organik tarım uygulanan alanlarda bol bulunması, bu alanların tahribinin az olduğunun göstergesi olarak düşünülebilir.

Şekil 1 ve 2 - Adi esmer taklaböceği (*Melanotus fusciceps*) ergini (Anonymous, 2009a) Ve Türkiye'deki yayılışı

Drasterius bimaculatus (Rossi, 1790) İkilekeli kahverengi taklaböceği (Şekil 3)

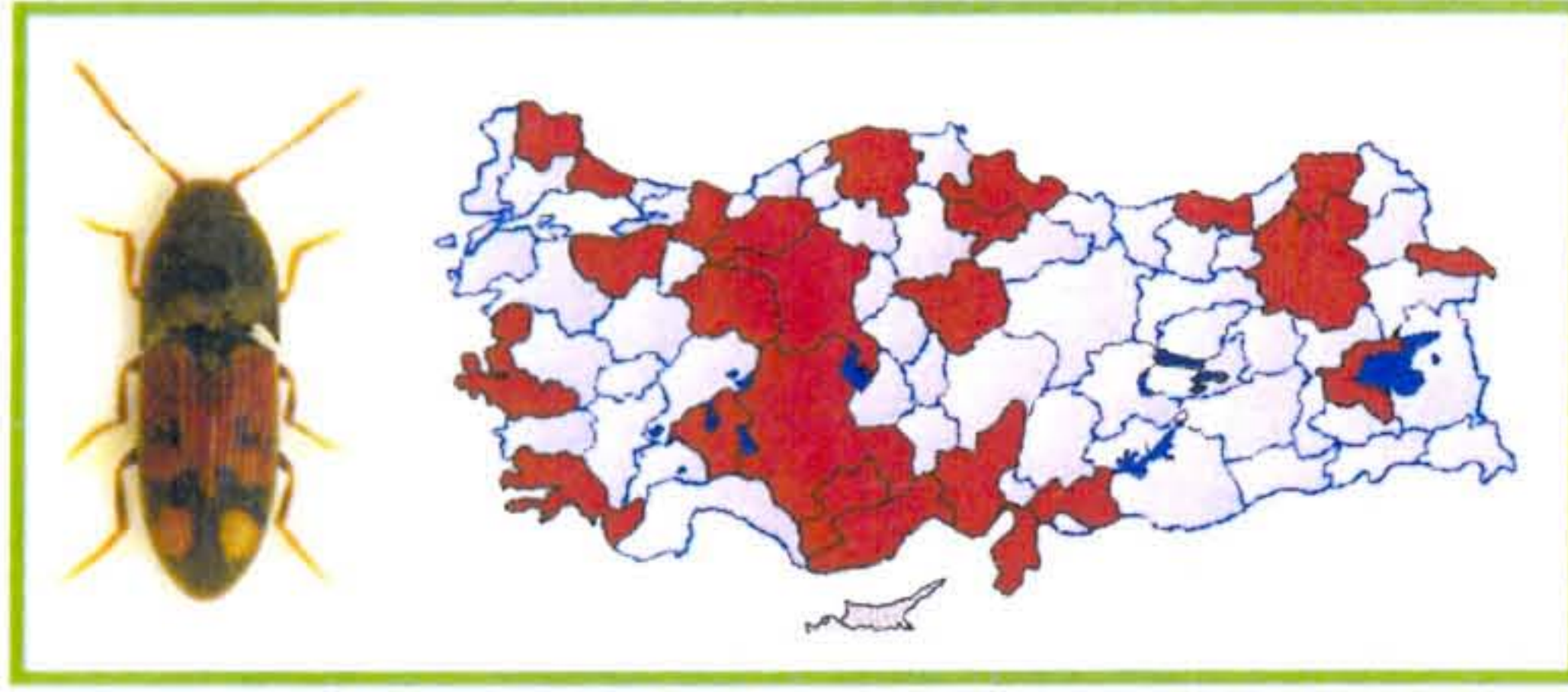
Türkiye'nin önemli bir kısmında yayılış gösteren bu tür (Şekil 4), tarım alanlarının yanı sıra tarım dışı alanlarda da bulunmaktadır. Daha önce çilek

BİTKİ KORUMA

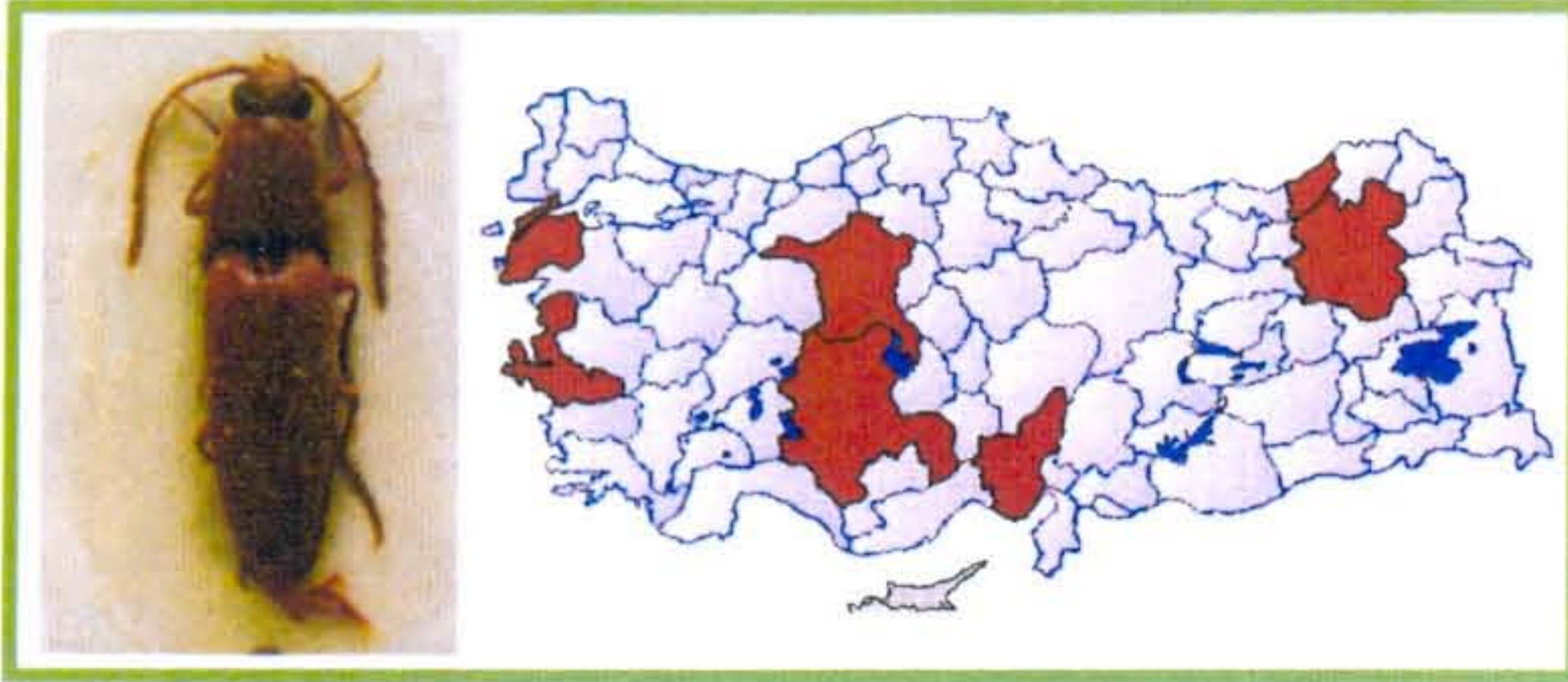
(Kovancı et al., 2004) mısır, kiraz, armut üretim alanlarında bulunduğu (Gülperçin, & Tezcan, 2009) bildirilmiştir. Çalışma sırasında toplanan örneklerin çukur tuzak yöntemiyle şeftali, erik ve armut bahçelerinden yakalandığı dikkati çekmiştir.

Şekil 3 ve 4 - İkilekeli kahverengi taklaböceği (*Drasterius bimaculatus*) ergini (Anonymous, 2009a) Ve Türkiye'deki yayılışı.

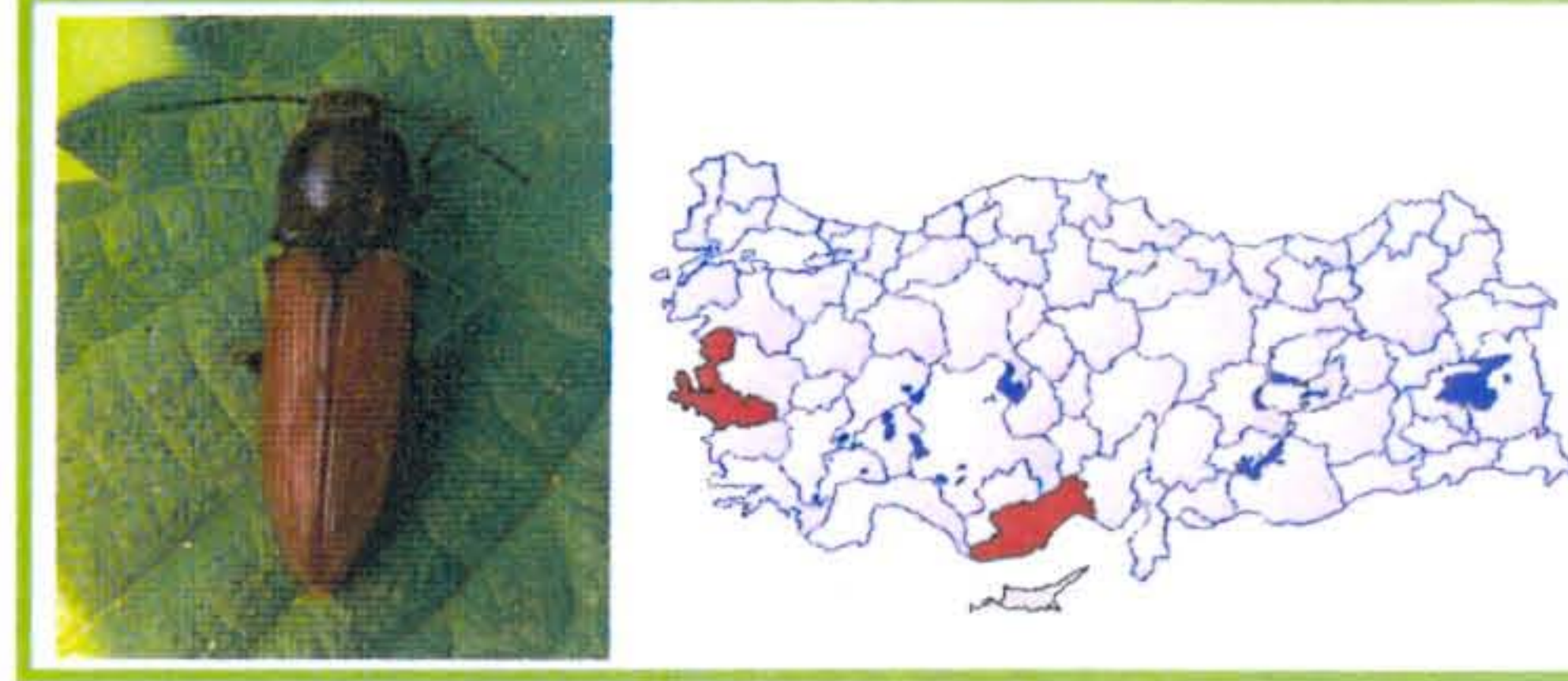
Türkiye'de lokal alanlarda yayılış gösteren bu türün (Şekil 6) çilek ve kiraz üretim alanlarında bulunduğu bildirilmektedir (Kovancı et al., 2004; Tezcan & Gülperçin, 2009). Çalışma sırasında toplanan örneklerin besin tuzak yöntemiyle bağ ve erik üretim alanlarında yakalandığı dikkati çekmiştir.

Şekil 5 ve 6 - *Mulsanteus guillebeau* ergini (Orijinal) Ve Türkiye'deki yayılışı.

Dicronychus cinereus (Herbst, 1784) (Şekil 7) Türkiye'de yaygın olmayan bir türdür (Şekil 8). Daha önceki çalışmalarda kestane, ceviz, vişne ve kiraz (Gülperçin & Tezcan, 2009) üretim alanlarında rastlanmıştır. Bu çalışmada yakalanan örneği ise çukur tuzak yöntemiyle şeftali bahçesinden elde edilmiştir.

Şekil 7 ve 8 - *Dicronychus cinereus ergini* (Anonymous, 2009b) Ve Türkiye'deki yayılışı

Görüldüğü gibi her iki tuzak tipi de Takla böceklerinin yakalanmasında ve izlenmesinde kullanılmış olup, çukur tuzaklarla üç tür, besin tuzaklarla iki tür yakalanmıştır. Kültür bitkileri esas alındığında ise erik ve şeftali alanlarında üçer, armut ve bağ alanlarında ise ikişer türün yakalanması dikkati çekmiştir.

Türkiye'de başta organik üretim alanları olmak üzere entegre ve konvansiyonel üretim alanlarında da bu gibi çalışmaların yapılmasında ve ortaya çıkan değişimlerin izlenme ve yönetiminde gereklilik olduğu açıktır. Gelecekte benzeri çalışmalar diğer kültürlerde de yürütülerek konuyla ilgili bilgi birikimi artırılmalı ve sürdürülebilir tarım açısından elde edilecek bulgular değerlendirilmelidir.

Kaynaklar

- Anonymous, 2009a. <http://www.elateridae.com> (Erişim 07.07.2009).
- Anonymous, 2009b. <http://www.entomologie.de> (Erişim 07.07.2009).
- Gülperçin, N. & S. Tezcan, 2009. Faunistic notes on the species of Elateridae (Coleoptera) in Izmir province of Turkey. *Munis Entomology and Zoology*, 4 (2): 447-454.
- Kovancı, B., N. S., Gençer, O. B., Kovancı & H. C., Akgül, 2004. Bursa İli çilek alanlarında bulunan Melolonthidae, Cetoniidae, Buprestidae ve Elateridae (Coleoptera) familyalarına bağlı türler. *Türkiye Entomoloji Dergisi*, 28 (2): 141-150.
- Lodos, N., 1998. Türkiye Entomolojisi VI, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları No: 529, 2-50.
- Tezcan, S. & N. Gülperçin, 2009. İzmir (Kemalpaşa) İli entegre kiraz bahçelerinde ışık tuzaklarla yakalanan Taklaböcekleri (Coleoptera: Elateridae). *Selçuk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi*, 23 (Baskıda).